

Katedra trestního práva

Posudek konzultanta na rigorózní práci Mgr. Hany Vlachové „Odklony v trestním řízení ve vybraných zemích Střední Evropy“

Předložená rigorózní práce obsahuje 116 stran textu a je přehledně a logicky členěna do úvodu, sedmi kapitol a závěru. Vnější úprava práce je velmi pěkná. Práce je doplněna ilustrativními tabulkami. Okruh použité literatury je mimořádně obsáhlý, zahrnuje i řadu prací zahraničních autorů. Po formální stránce splňuje rigorózní práce všechny požadavky na ni kladené.

Autorka si za téma své práce zvolila problematiku poměrně náročnou, která je stálým předmětem odborných diskusí, a která je nesporně aktuální s ohledem na tendence po alternativních způsobech trestního řízení a v této souvislosti též na připravovanou rekonstrukci trestního procesu.

Po stručném úvodu, ve kterém autorka charakterizuje zaměření své práce, se nejdříve věnuje vlastnímu pojmu odklonu v trestním řízení. Správně tuto formu alternativních procesních postupů zařazuje do koncepce restorativní (obnovující) spravedlnosti s důrazem kladeným na roli poškozeného v „narovnání“ vztahu s pachatelem a na úlohu mediace v tomto procesu.

Velmi pěkně je zpracována rozsahem sice nevelká ale významná kapitola věnovaná roli Rady Evropy a Evropské unie v postupném zavádění různých forem odklonů, mediace a posilování role poškozeného (oběti). Byť stručný přehled dokumentů přesto zdařile ilustruje vývojové tendence v této oblasti.

Těžištěm práce jsou následující čtyři kapitoly, ve kterých autorka analyzuje situaci v České republice a ve vybraných zemích Střední Evropy (Slovensko, Maďarsko, Rakousko). Výběr zahraničních právních úprav považuji za šťastný, protože tyto země vzešly z týchž kořenů právní kultury a prošly poněkud odlišným vývojem v několika posledních desetiletích. Rozbor právních úprav je záslužně prováděn podle jednotného schématu, což umožňuje následnou komparaci. Ve své analýze se autorka kromě literárních pramenů opírá (zejména pokud jde o Českou republiku a Slovensko) i o publikovanou judikaturu. Kladně třeba hodnotit, že pokud jde o úpravu českou, věnuje se autorka rovněž připravované rekonstrukci trestního práva procesního a v této souvislosti se nevyhýbá ani spornému institutu dohody o vině a trestu. Pochybnosti, které sama autorka ohledně tohoto institutu vyjadřuje, nejsou rozhodně nemístné, a to nejen pokud jde o řazení tohoto institutu (společně s trestním příkazem) mezi formy odklonu, ale zejména pokud jde o povahu institutu samotného.

Na předchozí kapitoly práce pak navazuje pečlivě provedené shrnutí provedené srovnávací analýzy, které autorka pojala rovněž do velmi přehledných a ilustrativních tabulek.

Velmi pěkně je zpracovaná závěrečná kapitola, ve které autorka na podkladě provedených rozborů a komparace vyjadřuje své úvahy de lege ferenda. Kriticky upozorňuje zejména na problematický požadavek doznání obviněného při uplatňování podmíněného zastavení trestního stíhání (s ohledem na jeho pozdější procesní použitelnost), jakož i přílišnou šíři trestných činů, u nichž de lege lata přichází odklony do úvahy (včetně nedbalostního usmrcení) a na faktickou „nedostupnost“ některých forem odklonů pro nemajetné obviněné. Z těchto výhrad pak vycházejí úvahy autorky de lege ferenda, které jsou ve své většině opodstatněné a odůvodněné právními i věcnými argumenty.

Celkově lze předloženou rigorózní práci hodnotit jako velmi zdařilou. Autorka prokázala hlubokou znalost zkoumané problematiky a jejích širších souvislostí. Kladně třeba hodnotit zejména pečlivost a zodpovědnost zpracování, velmi dobrou práci s pramenným materiálem, kritický přístup a snahu po vyjádření vlastních stanovisek. Autorka prokázala schopnost samostatné tvůrčí a odborné práce.

Závěrem konstatuji, že předložená rigorózní práce Mgr. Hany Vlachové nesporně splňuje formální i obsahové požadavky na ni kladené a je rozhodně způsobilým podkladem pro obhajobu.

Při obhajobě své práce by se autorka mohla vyjádřit k otázce, jakou roli by mohl (nebo měl) mít obhájce obviněného při řešení trestní věci svého klienta formou narovnání.

Doporučuji, aby po úspěšné obhajobě a úspěšné rigorózní zkoušce byl Mgr. Haně Vlachové udělen titul doktora práv.

V Praze dne 9.12.2008

JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
konzultant